

ÓRATERVEK

5 tanóránál hosszabb jó gyakorlat

ALAPADATOK

SZERZŐ(K)	Vincze Beáta
CÉLCSOPORT (KOROSZTÁLY)	Általános iskola 5-8. évfolyam Szakiskola 9/E.-10.évfolyam
TÉMA	Békés, biztonságos közösség - Bántalmazásmegelőzés
A FOGLALKOZÁSSOROZAT/ PROJEKT CÉLJA FEJLESZTÉS FÓKUSZA	kreativitás, problémamegoldás, szociális és digitális kompetencia, önismeret fejlesztése
TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSOK	A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet alapján: Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettantere Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv Magyar nyelv és irodalom Etika Vizuális kultúra Digitális kultúra Családi életre nevelés Közösségi nevelés (osztályfőnöki óra)
RÖVID LEÍRÁS	A sajátos nevelési igényű (többnyire tanulásban akadályozott) gyermekeknek készült projekt a békés és biztonságos iskolai közösségek kialakulását támogatja azáltal, hogy a tanulók megismerkednek az iskolai bántalmazás (bullying) fogalmával,

jellemzőivel, típusaival, szereplőivel, megtanulnak különbséget tenni a viccelődés, konfliktus és bántalmazás között, gyakorolják a védelmező közbelépést és az asszertív reakciót egy problémás helyzetben. A témahét során kisfilmeket forgatnak, fotókat készítenek, plakátokat, szófelhőket és animációkat állítanak össze a témában. Az elkészült alkotásokból egy kampánynap kerül megrendezésre, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet az iskolai bántalmazás jelenségére, valamint hírét vigye annak, hogy intézményünk elköteleződött a Békés Iskolák programja mellett. (www.bekesiskolak.hu)

SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközigeány-Hardver:

Projektor, interaktív tábla, laptopok, mobiltelefonok, nyomtató, iratmegsemmisítő, lézervágó, 3D nyomtató, wifi router

Eszközigeány-Szoftver:

QR-kód olvasó alkalmazás (saját eszközök beépített alkalmazásai, laptopokon a [Free QR Code Scanner](#) alkalmazás), Google Űrlapok, [Wordwall](#), [Quizizz](#), [Kahoot!](#), [Canva](#), [bookwidqets](#), [wordart](#), [bubble.us](#), [Biteable](#), [Tinkercad](#), [BeamStudio](#), [CraftBot](#), PowerPoint, [QRfy](#).

A megvalósítás során használt online tartalmak, források linkjei

- **Dr. Jármi Éva: „Iskolai bántalmazás megelőzésére és bántalmazást elutasító csoportnorma kialakítására irányuló gyakorlatsor és alkalmazási útmutató”.**
Budapest, 2015. (Készült a TÁMOP-3.1.1-11/1-2012-0001 számú a „XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) II. szakasz” című kiemelt projekt 2. alprojekt 2. témában (ETT6200)) – Letölthető innen:
<http://iskon.opkm.hu/ds.php> (első cikk)
- **Stuart W. Twemlow - Frank C. Sacco: Miért nem működnek az iskolai bántalmazás-ellenes programok.**
Flaccus Kiadó, Budapest 2012.
- **Békés iskolák honlap:** <http://bekesiskolak.hu/>
- **Asszertív kommunikáció:** www.spiribuuu.hu
- **Nincs múlt c. kisfilm:**
<https://www.youtube.com/watch?v=VhdKFtp7uTQ>

- **Back To School Fails | Fail Army videó:**
<https://www.youtube.com/watch?v=Gwqy07Nk6y8&t=5s>
- **Te mit csinálnál? / Kisfilm az iskolai zaklatásról:**
https://www.youtube.com/watch?v=0S_oC0EfpJQ&t=9s
- **Ne nézd tétlenül, hogy másokat bántanak!**
<https://www.youtube.com/watch?v=RilApLCx8HE>
- **Kérj segítséget! Nem kell eltúrnöd a bántalmazást.**
<https://www.youtube.com/watch?v=LNtZWIOS0g&t=17s>
- **Plakát készítés, plakát szerkesztő, plakát tervezés, plakát ötletek**
<https://www.youtube.com/watch?v=EWMI6dEUSr0>
- **Flip IT! - how to use Biteable**
<https://www.youtube.com/watch?v=UjuPwWejt74>
- **WordArt szófelhő - A tanulás jövője MOOC**
<https://www.youtube.com/watch?v=tYBFYrBJ2TU>

Nyomtatott források és eszközök

[Instrukciók, segítő csomagok, checklist-ek a csoportoknak a napi projektfeladatokhoz](#)

[Digitális eszközök óra- és projektervekhez](#)

[https://buvosvolgy.hu/tudastar/cikk/Interjukeszites\)](https://buvosvolgy.hu/tudastar/cikk/Interjukeszites)

[Asszertív kommunikáció](#)

A FOGLALKOZÁSSOROZAT/PROJEKT TEVÉKENYSÉGEI

A Témahét minden napja egy összevont, közös foglalkozással kezdődik, amely 45 percet vesz igénybe. Ezen alkalmak anyaga [PowerPoint bemutatók](#)ban van összeállítva. Ezeknek a foglalkozásoknak a keretében a tanulók interaktív módon szerezhetik meg az adott nap önálló csoportmunkájának elkészítéséhez szükséges elméleti ismereteket. Az összevont foglalkozások végén minden résztvevő csoport egy-egy önállóan megvalósítandó projektfeladatot kap az aktuális napi témához kapcsolódóan. A produktumot a nap folyamán tetszőlegesen választott tanórán valósítják meg az őket támogató pedagógus segítségével. A projektfeladatok megvalósításához szükséges elméleti ismereteket a reggeli találkozók alkalmával sajátítják el a résztvevők, erről rövid tartalmi kivonatot is kapnak a csoportok, mely segít a projektfeladat megvalósításában. A használandó programok, applikációk kezeléséhez minden csoport írásbeli, valamint videós [segítséget](#) kap, továbbá a kijelölt kollégáktól kérhetnek útmutatást. (Kezelendő alkalmazások: CANVA plakátkészítő, Biteable.com animációszerkesztő, Wordart szófelhő készítő, esetleg telefonos kép- ill. videószerkesztő program igény szerint)

1. **nap: A bántalmazás fogalma, típusai, jellemzői**

Az összevont foglalkozás elején pár szóban ismertetjük a diákokkal a Digitális Témahét célját. Ezt követően kerül sor a belépő kérdőív (Az én sulimban...) kitöltésére. A kérdőívet QR kód segítségével nyitják meg a diákok az eszközeiken, a csoportokat kísérő pedagógusok segítik az esetleges technikai elakadások megoldását. A kérdőív kitöltése után a kivetítőn közösen megtekintjük a kapott eredményeket. Ezt követően közösen megnézzük a Nincs múlt című kisfilmet, mely az iskolai bántalmazás jelenségéről szól. PowerPoint bemutató segítségével szóban megbeszéljük, mit láttunk a filmben, kiemelt képek alapján beazonosítjuk a bántalmazás szereplőit. Irányított kérdésekkel vezetjük rá a tanulókat a bántalmazás 3 fő ismérvére, és kigyűjtjük a 4 fő bántalmazás típust is. Az elméleti bevezetés után egy [Wordwall kvíz](#) következik. Ebben a diákok a megszerzett ismeretek felhasználásával szétválogatják, mi a különbség egy konfliktus és egy bántalmazás között. A játék végén beírják nevüket, így láthatóvá válik a ranglista a kivetítőn. A foglalkozás zárásaként a csoportokból 1-1 képviselő megpörgeti az [interaktív szerencsekereket](#), így kerül kisorsolásra a napi témához tartozó csoportfeladat az alábbiak közül:

1. Készítsetek plakátot a CANVA alkalmazással a bántalmazás jellemzőiről!
2. Jelenítsétek meg a bántalmazás 4 típusát fényképeken!
3. Forgassatok rövid tájékoztató kisfilmet telefonnal a bántalmazás jelenségéről!
4. Hogyan ismerhető fel a bántalmazás? Mutassátok be Biteable animációval!
5. Készítsetek telefonos videót egy konfliktust bemutató helyzetről!

6. Telefon segítségével készítsetek interjút egy bántalmazást átélt személlyel!

A projektfeladatokat a nap folyamán el kell küldeni a kijelölt pedagógusnak, aki összegyűjti az alkotásokat és elvégzi a szükséges utómunkálatokat.

2. nap: Viccelődés vagy bántalmazás?

Az összevont foglalkozás 4 rövid jelenet megtekintésével kezdődik. Ezek közül 3 bántalmazást, 1 pedig viccelődést mutat be. A diákokkal közösen megbeszéljük, melyik jelenet miről szól, és a látottak alapján egy közös szófelhőben gyűjtjük össze a kettő közti különbségeket. Miután elmondták véleményüket, egy QR-kóddal behívható [Wordwall kvízben](#) bizonyíthatják, hogy szét tudják-e válogatni a két fogalom közti különbségeket. A kivetítőn látható a ranglista a diákok eredményeivel.

A foglalkozás zárásaként a csoportok egy-egy képviselője [interaktív dobozokat](#) nyit, melyekből kiderül az adott napi csoportfeladat az alábbiak közül:

1. Mutassátok be pillanatképeken a viccelődés és a bántalmazás közti különbséget!
2. Alkossatok figyelmeztető plakátot a rossz viccekről CANVA-val!
3. Készítsetek rövid kisfilmet telefonnal, a címe: Nem vicces!
4. Meséljétek el, ha egy viccből bántás lett! Vegyétek fel videóra!
5. Készítsetek animációt a jó és a rossz vicc különbségeiről a Biteable alkalmazással!
6. VICCELŐDJETEK és örökítsétek is meg a jeleneteket!

A projektfeladatokat a nap folyamán el kell küldeni a kijelölt pedagógusnak, aki összegyűjti az alkotásokat és elvégzi a szükséges utómunkálatokat.

3. nap: A szavak ereje

Az összevont foglalkozáson a diákok csoportban dolgoznak. Minden csoport megnyitja laptopján a wordart.com szófelhő készítő alkalmazást, melynek használatát lépésről-lépésre mutatjuk be a kivetítőn. A csapatok feladata, hogy válasszanak egy embert ábrázoló sablont, és írjanak a szófelhőbe sértő kifejezéseket, melyeket használnak egymásra, vagy amiket nekik mondtak valaha. Miután elkészültek a szófelhők, minden csoport wifis nyomtató segítségével teszi kézzelfoghatóvá munkáját. Megbeszéljük, hogy a valóságban a papír és az ember forma a lelkünket ábrázolja, amelyben felgyűlnek a sértések. Ezután megpróbáljuk jóvátenni durva szavainkat. Minden csoport iratmegsemmisítőbe teszi a szófelhőjét. A ledarált papírcsíkokat átlátszó tárolóba tesszük, és megvizsgáljuk. Megállapítjuk, hogy bántó szavainknak nyoma marad, éppúgy, mint a lelkünkben. Kitérünk ennek káros következményeire is, és megbeszéljük a kedves, dicsérő szavak fontosságát. Ezen a napon minden csoportnak azonos projektfeladata van: készítsenek ugyanezzel az alkalmazással egy dicséretekből, kedves szavakból álló szófelhőt, és egy Word dokumentumban pár mondatban fogalmazzák meg, mi lehet a verbális bántalmazás következménye.

4. nap: A szemlélők reakciói

Az összevont foglalkozást azzal kezdjük, hogy kivetített képek segítségével felelevenítjük az első nap látott film szereplői közül a szemlélők típusait. Ezután megnézzük a *Te mit csinálnál?* című kisfilmet, mely egy bántalmazás helyzetet mutat be háromféle végkifejlettel. Megbeszéljük a diákokkal, mit láttunk, hogyan lehet viszonyulni szemlélőként egy ilyen helyzethez. A filmet egy Quizizz játék követi. A tanulók eszközeikkel csatlakoznak az élő kvízzjátékhoz (QR-kódot olvasnak be). Ezután 10 elképzelt szituációt olvashatnak, melyben döntést kell hozniuk, mit tennének: figyelmen kívül hagyják, segítséget kérnek, beavatkoznak vagy megvigasztalják az áldozatot. A kérdéssor végén a kivetítőn közösen megtekintjük a reakciómódok gyakoriságát, és egy infografikán irányított kérdések segítségével szedjük össze az akadályokat, melyek gátolják a közbelépésünket egy problémás helyzetben. Ezután egy kisfilm következik arról, hogy ne nézzük tétlenül a bántalmazást. A megtekintést követően kiegészítjük az infografikát a tanulók javaslataival: *Hogyan küzdjük le az akadályokat? Hogyan válhatunk védelmezővé?*

Az összevont foglalkozás zárásaként a csoportok képviselői [interaktív kártyákon](#) húzzák ki a napi projektfeladatot. A fő instrukció közös, de a szituációk mások:

Küzdjétek le a megismert akadályokat! Játsszatok el egy bántalmazás jelenetet, és alkalmazzátok a tanultakat! Vegyétek fel telefonnal, hogyan lépnétek közbe!

Nem hagyjátok figyelmen kívül!

Ha nem veszélyes, segítetek!

Ha veszélyes, kérjétek segítséget!

Nem érdekel, mit gondolnak!

Segítetek, mert más nem segít!

Megkérdezitek, szükség van-e segítségre!

5. nap: Hogyan véd meg magad?

Az összevont foglalkozás egy kisfilm megtekintésével kezdődik, mely arról szól, hogy nem kell eltérni a bántalmazást, merjünk segítséget kérni. Ezután a kivetítőn közösen oldunk meg egy [Wordwall kvízt](#), az árulkodás és a segítségkérés jellemzőit válogatjuk szét és beszéljük meg. Ezt követően a tanulók eszközeikkel beolvasnak egy QR kódot, mely révén egy Kahoot kvízhez csatlakoznak. 10 mondatról kell eldönteniük, hogy árulkodásról vagy segítségkérésről van-e szó. Az eredmények folyamatosan frissülve jelennek meg a kivetítőn, végül kihirdetésre kerül az első három helyezett. A kvíz után egy közös szófelhőben szedjük össze, hogy egy bántalmazás során az áldozatok milyen módon reagálhatnak. A reakciómódokat csoportosítjuk aszerint, hogy passzív vagy agresszív típusba tartoznak-e. A kivetítőn bemutatásra kerül a három fő viselkedéstípus (passzív, agresszív, asszertív), fokozott hangsúlyt fektetve az asszertivitásra, mint elérendő célra.

Ezután kerül sor a kilépő kérdőív QR kóddal történő behívására és a [Gorombanya szelídül](#) nevű kártyacsomag bemutatására. Minden tanuló húz egy kártyát a pakliból, és önállóan

halad végig a kérdőív kártyához kapcsolódó kérdéssorán. A kártya az asszertív reakciót gyakoroltatja. A kérdőív többi részében a diákok véleményt nyilváníthatnak a témahétről, és leírhatják, milyen új ismeretekkel gazdagodtak, illetve a jövőben mire fognak odafigyelni.

A csoportok az utolsó napon is kapnak projektfeladatot [szerencsekerék sorsolás](#) útján:

1. Készítsetek kisfilmet! A címe legyen: "Nem vagy spicli!"
2. Hogy reagálhat az, akit bántanak? Mutassátok be képeken!
3. Játsszatok el egy áruklodást és egy segítségkérést! Vegyétek fel a jeleneteket!
4. Készítsetek plakátot a passzív áldozatszerepről!
5. Készítsetek plakátot az agresszív kiállásról!
6. Mit jelent asszertívnek lenni? Készítsetek róla animációt a [biteable.com](#) segítségével!

Mindezek után sor kerül a Témahét egyéni és csoportos jutalmazására.

A program során az egyik csoportunk azt a feladatot kapta, hogy tervezzen és gyártson le a 3D nyomtatóval egyedi, a témahét logóját ábrázoló kulcstartót minden résztvevőnek. Ezeket kiosztjuk a gyerekek között.

Egy tanuló az őt segítő pedagógussal megtervezett egy „Békés osztály” feliratú táblácskát, melyet lézervágóval valósítottak meg. Ezek a táblák a csoportok között kerültek kiosztásra az egész iskola előtt.

MÉRÉS-ÉRTÉKELÉS

Online kérdőív: [Az én sulimban](#)

A Témahét első napján, a munka megkezdése előtt a kérdőív segítségével kiderül, hogy a gyerekek mit tapasztalnak az iskola falain belül, mennyire érintettek az iskolai bántalmazás körében, mi a véleményük a bántalmazással kapcsolatos szemléletmódról. A kérdőívet QR-kód segítségével hívják be a tanulók és önállóan válaszolnak a feltett kérdésekre. Az anonim válaszok beérkezése után közösen tekintjük meg a program által előállított statisztikát, az esetek gyakoriságát, az iskolánkat aktuálisan jellemző helyzetet.

Interaktív játékok ranglistái:

A közös foglalkozások során a tanulók több interaktív játékban ([Wordwall](#), Quizizz, Kahoot) vehetnek részt eszközeik segítségével. A feladatok végén azonnali eredmények születnek, melyeket mindenki megtekinthet a kivetített közös ranglistákon. Emellett a helytelen válaszokat megbeszéljük, korrigáljuk.

Checklist:

Az osztályok a közös foglalkozások végén egy-egy projektfeladatot kapnak, melyet az adott nap folyamán a csoportban kell megvalósítani. Minden produktum megvalósításánál

figyelembe kell venni a feladtleírásokban található checklist-ek szempontjait. Ezenkívül a naponta elkészített alkotásokat szóban is értékeljük a soron következő közös foglalkozásokon is.

Kilépő kérdőív: [Hogyan véd meg magad?](#)

A Témahét zárónapján a diákok egy Google Forms kérdőíven gyakorolhatják az asszertív problémamegoldást, és ugyanitt nyilváníthatnak véleményt a projekthétről. Leírhatják, milyen új ismeretekkel gazdagodtak, és hogyan érezték magukat a foglalkozásokon.

Egyedi kulcstartó minden résztvevő számára

A Témahét zárónapján minden tanuló egy 3D nyomtatóval készített kulcstartót kap, mely azt szimbolizálja, hogy rendelkezik azokkal a készségekkel, ismeretekkel, melyek egy problémás helyzet megoldásához szükségesek.

„Békés osztály” tábla a héten a programban részt vevő osztályok munkájának elismeréséért

A projekt lezárását követően minden, a Témahéten részt vett osztály egy lézervágott táblácskát kap annak jeléül, hogy a közösség a projekt során elsajátított ismereteket alkalmazza, és békés, biztonságos csapatot alkotnak.

Kiállított munkák értékelése az iskola folyósóján felállított paravánokon

A Témahét során készült alkotások kiállításra kerülnek az intézmény folyósóján, ahol mindenki megtekintheti azokat. A kisfilmek QR kód formájában jelennek meg a kiállításon, valamint minden osztályban előzetesen is levetítésre, szóbeli értékelésre kerülnek.

A Témahét utáni időszakban a diákok nyomtatott „Like” jelek segítségével fejezhetik ki, melyik produktum tetszett nekik a legjobban.

A Kampánynap keretében interaktív vendégkönyvben a látogatók szöveges visszajelzései

A kiállított műveket nagyobb nyilvánosság elé is tárjuk. Egy meghirdetett Kampánynap keretében az iskolába érkező vendégek vendégkönyvben értékelhetik a diákok munkáit, valamint a helyi médiában is megjelenik a Témahét eredménye.

VÁRHATÓ HATÁS

A projekt hatására reményeim szerint a tanulók jártasabbá válnak okoseszközök használatában és képessé válnak azokat tudatosabban használni a mindennapokban. Erősödik az egymásra figyelés, empátia, felismerik a bullying helyzeteket, és alkalmazzák az elsajátított gyakorlatokat azok megoldásában, kezelésében.

MIBEN INNOVATÍV A FOGLALKOZÁSSOROZAT/PROJEKT

A bántalmazásellenes programot digitális eszközökkel dolgoztuk fel, a kisfilmek, plakátok készítése során a gyerekek saját élményen keresztül, ismereteik aktív felhasználásával kellett létrehozni alkotásaikat. A projekt egy héten át az intézmény teljes felső- és szakiskolai részét megmozgatta, ez a tanulásszervezés rugalmasságát igényelte. A Kampánynapon interaktív kiállítás részesei lehettek a résztvevők.

MILYEN KOCKÁZATOKKAL KELL SZÁMOLNI

Technikai problémák a csoportfeladatok megvalósítása során. Ennek elkerülése érdekében a csoportok mellé megfelelő tudással rendelkező, digitális tartalmakban jártas segítő kijelölése.

Hálózati problémák, egyéb informatikai hiányosságok: a laptopok kapcsolatát, szükséges programmal való ellátottságát a projekt megkezdése előtt ellenőrizni kell.